

1.1 Utkomststöd och boendekostnader

Övre gräns för det disponibla anslaget: 200 000 €

Tidsplan: 2/2018–2/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Regeringen beslutade vid halvtidsöversynen att inleda beredningen av en totalreform av den sociala tryggheten som ska förbättra sysselsättning och aktivitet samt minska ojämlikhet. För reformen av den sociala tryggheten är det viktigt att förstå och kunna bedöma effekterna av den sociala tryggheten i sin nuvarande form med avseende på identifieringen av reformbehoven. Forskning i anslutning till registerbaserat material och bl.a. mikrosimuleringsmetoder har av tradition möjliggjort ingående och detaljerade studier av den sociala tryggheten i Finland. De studier som hänför sig till utkomststödet har emellertid varit begränsade på grund av materialrelaterade problem. Som en förmån som beviljas i sista hand är frågorna i anslutning till utkomststödet emellertid av avgörande betydelse med tanke på en fungerande social trygghet och hushållens utkomst.

Exempelvis har frågor som gäller utkomststöd, boendekostnader och hyresnivå inte undersökts med tillförlitliga kvantitativa metoder (kvalitativ undersökning baserad på expertutvärderingar har gjorts bl.a. vid Social- och hälsovårdsministeriet (2000): Vuoden 1998 perusturvamuutosten arviointitutkimuksen loppuraportti, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus julkaisuja 2000:16), medan motsvarande forskning har gjorts om bostadsbidraget (bl.a. Eerola & Lyytikäinen (2017): Housing allowance and rents: Evidence from a stepwise subsidy system, VATT working papers 88). Samtidigt har exempelvis utkomststödet karaktär som en tillfällig förmån som beviljas i sista hand fördunklats och utkomststöd erhålls ofta som en fortlöpande förmån. En grundlig bedömning av de bakomliggande faktorerna i anslutning till bl.a. den primära sociala tryggheten och hushållens olika situationer är viktig med tanke på reformen av den sociala tryggheten.

Överföringen av utbetalningen av det grundläggande utkomststödet till Folkpensionsanstalten från början av 2017 har möjliggjort insamling av tillförlitligt, registerbaserat datamaterial om mottagarna av grundläggande utkomststöd. Ett tillförlitligt och heltäckande material på individnivå möjliggör en mer noggrann vetenskaplig utredning om ämnet än tidigare.

Projektet ska ta fram både beskrivande utredningsbaserad statistik om utkomststödmottagarna samt empiriska forskningsdata om utkomststödet effekter. Ett lyckat genomförande av projektet förutsätter således förtrogenhet med krävande statistiska metoder och erfarenhet av forsknings- och utredningsarbete i anslutning till mikromaterial. De sökande ska i sin ansökan uppge vilket material de har till sitt förfogande för en analys.

Forskningsfrågor:

- Hur ser gruppen av utkomststöds kunder ut och vilken betydelse har utkomststödet för hur deras inkomster bildas?
- Hur bor utkomststödmottagarna och vilka är deras boendekostnader?
- Nödvändiga boendekostnader ersätts inom utkomststödet utan självrisk och på utkomststödet tillämpas kommunspecifika gränser för vad som anses som nödvändiga boendeutgifter. Inverkar utkomststödet på hyresnivån? Är de gränser för boendeutgifter som anses vara nödvändiga enhetliga i förhållande till boendeutgifterna på olika håll i landet?
- Utkomststödet är en förmån som beviljas i sista hand och är avsedd som tillfällig, men

utnyttjas emellertid under allt längre tider. Hur ser situationen ut för de hushåll som får utkomststöd under längre tid?

- I utkomststödet ingår en s.k. skyddsdel på 150 euro för att stärka incitamenten för arbete. Hur allmänt är det och på vilket sätt kombineras utkomststöd och arbete?
- Utkomststödet grunddel är beroende av individens ålder och familjeförhållanden. Hur uppdaterat och ändamålsenligt är systemet? Hur allmänt är det exempelvis att 18 år fyllda personer som bor hemma hos sina föräldrar utnyttjar utkomststöd?

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringen enades vid halvtidsöversynen om att inleda beredningen av en totalreform av den sociala tryggheten. Likaså drog regeringen upp linjerna för upprättandet av enhetliga kriterier för boendeutgifterna i utkomststödet. Forskning i anslutning till utkomststödet baserat på statistiska data har hittills förekommit sparsamt på grund av begränsningar i materialet och projektet har som mål att producera sådan information.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

- Beskrivande statistisk utredning, bedömning ex post av den sociala trygghetens effekter, undersökning av alternativa lösningar samt bedömning ex ante.

1.2 Den flexibla vårdpenningens inverkan på sysselsättningen och arbetstimmar

Övre gräns för det disponibla anslaget: 150 000 €

Tidsplan: 2/2018–3/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Målet med den flexibla vårdpenningen som infördes från början av 2014 är att öka möjligheterna för småbarnsföräldrar och andra vårdnadshavare att samordna familje- och arbetsliv flexibla än tidigare genom att förbättra deras ekonomiska förutsättningar att arbeta deltid. Målet är att särskilt stödja en stegvis övergång till arbetslivet för dem som erhåller hemvårdsstöd.

Vårdpenningens belopp är beroende av den genomsnittliga veckoarbetstiden. När arbetstiden är högst 22,5 timmar i veckan eller högst 60 % av den normala tiden för heltidsarbete, är vårdpenningen 243,13 euro/månad. Vårdpenningen är 162,09 euro/månad när arbetstiden är över 22,5 timmar men högst 30 timmar i veckan eller över 60 % men högst 80 % av den normala arbetstiden för heltidsarbete. Båda föräldrarna kan få stöd, om arbetstiden förkortas på olika tider.

Före införandet av flexibel vårdpenning betalades partiell vårdpenning till deltidsarbetande föräldrar med barn under tre år. Den partiella vårdpenningen var 96,41 euro/månad 2013. Jämfört med den partiella vårdpenningen är den flexibla vårdpenningen således 2,5 gånger så stor, om arbetstiden är 60 % av den normala tiden för heltidsarbete. Om arbetstiden är 80 % av den normala tiden för heltidsarbete, är den flexibla vårdpenningen 1,7 gånger så stor. Den flexibla vårdpenningen kompenserar inkomstbortfallet till följd av den kortare arbetstiden kraftigare än den partiella vårdpenningen.

Även om målet med den flexibla vårdpenningen uttryckligen är att stödja en stegvis övergång till arbetslivet för mottagarna av hemvårdsstöd, kan stödet också beviljas föräldrar som redan återvänt till arbetet och förkortar sin arbetstid och föräldrar som arbetat deltid redan före barnets födelse. Den flexibla vårdpenningens helhetsverkan på arbetstimmar är beroende av om ökningen av antalet arbetstimmar för dem som övergår från hemvårdsstöd till deltidsarbete är större än förkortningen av arbetstiden för dem som redan återvänt till arbetet. Projektet ska således utreda om de som får flexibel vårdpenning skulle ha arbetat heltid eller stannat hemma utan flexibel vårdpenning.

Forskningsfrågor:

- Vem utnyttjar i dagsläget flexibel vårdpenning (ålder, kön, antalet barn, egen och eventuell makes/makas inkomstnivå, utbildning, bransch, region, betydelsen av den flexibla vårdpenningen för inkomstbildningen, den flexibla vårdpenningens nivå/arbetstimmar)? Användningen av småbarnspedagogiska tjänster, dvs. dagvård bland dem som får flexibel vårdpenning: deltid eller heltid?
- Vilken inverkan har den flexibla vårdpenningen haft på både sysselsättning och arbetstimmar på kort sikt? Effekterna ska ytterligare undersökas bl.a. vad gäller ålder, utbildning, inkomster och bransch.
- Därtill ska en alternativkalkyl göras över effekten på den offentliga ekonomin, om nivån på den flexibla vårdpenningen skulle vara densamma som på den partiella vårdpenningen.

I ansökan ska uppges vilket material den sökande har till sitt förfogande för en analys. Analysen förutsätter goda kunskaper i ekonometri.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Regeringsprogrammets mål att höja sysselsättningsgraden till 72 procent.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

- Bedömning av politiska åtgärder ex post och ex ante.

1.3 Sysselsättning och incitament: förslag om genomförande av ett vetenskapligt försök som gäller informations- och byråkratifällor

Övre gräns för det disponibla anslaget: 200 000 €
Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Att höja sysselsättningsgraden och förbättra matchningen på arbetsmarknaden är ett centralt mål för Sipiläs regering. För att uppnå målet har ett flertal reformer genomförts i syfte att både effektivisera tjänsterna för arbetslösa och förbättra incitamenten för sysselsättning.

Ett invecklat socialt trygghetssystem och skattesystem kan leda till situationer, där en arbetslös arbetssökande har svårt att se de ekonomiska incitamenten för arbete. De arbetssökande kan ha svårigheter att förstå detaljer i det sociala trygghetssystemet framför allt i sådana situationer där personen får flera överlappande inkomstrelaterade förmåner. Individens syn på de ekonomiska incitamenten för arbete kan basera sig på felaktiga uppfattningar. Det faktum att tjänsterna för arbetslösa och olika förmåner inom den sociala tryggheten i praktiken verkställs inom olika förvaltningsområden på olika platser och ofta olika tider gör det också svårt att uppfatta arbetets lönsamhet.

Ett annat centralt hinder för sysselsättning som ofta lyfts fram är byråkratifällan. En person som hamnat i byråkratifällan har svårt att ta emot tillfälligt eller kortvarigt arbete. Byråkratifällan har sitt ursprung i den inverkan som varierande inkomster har på samordningen av stöd, dröjsmål i utbetalningen och återindrivningen av stöd. Kortvarigt arbete medför både osäkerhet i fråga om inkomsterna och besvär. I den offentliga debatten och i exempelfall hänvisas det mycket ofta till byråkratifällan. Det finns emellertid inga forskningsbelägg för byråkratifällans existens.

Inom ramen för projektet planeras ett försök som riktar sig till arbetslösa arbetssökande och som baserar sig på ett randomiserat försöksupplägg i syfte att undersöka vilken inverkan den information i anslutning till social trygghet och beskattning som produceras för de arbetslösa och en förlängning av förmånsbesluten som minskar byråkratin och/eller förmånsbeslut som fattas samtidigt har på arbetslöshetens längd och sysselsättningen på den öppna arbetsmarknaden. Resultatet av förstudien är således i praktiken ett genomförbart randomiserat försök. I projektet ska utöver teoretiska synvinklar också faktorer i anslutning till det praktiska genomförandet beaktas.

Syftet med sysselsättningsförsöket är att utreda om det är möjligt att främja sysselsättningen enbart genom att tydligare föra fram de ekonomiska incitamenten för arbete. Projektet ska inkludera en systematisk översikt över internationell forskningslitteratur om effekterna av informationsförsök baserade på fältexperiment med hänsyn till sysselsättning och incitament. Litteraturoversikten behöver inte begränsa sig enbart till försök som riktar sig till arbetslösa arbetssökande. Den information som erbjuds i det planerade försöket ska hänföra sig till bl.a. utkomstskyddet för arbetslösa och skyddsdelarna i det bostadsbidrag som den arbetslösa eventuellt får, men också andra idéer till informationsförsök i anslutning till arbetslöshet är välkomna. Förstudien ska också innehålla en plan för i vilken form informationen ska framställas (exakta personliga beräkningar vs allmän information om hur det sociala trygghetssystemet och skattesystemet fungerar), test- och kontrollgrupper och genomförandet av försöket i praktiken jämte kostnadskalkyler.

Försöksupplägget ska planeras på så sätt att effekterna av försöket tillförlitligt kan bedömas på

både kort och lång sikt. En tillförlitlig bedömning innebär att resultaten av försöket kan tolkas som genuina orsakssamband utan att effekterna sammanblandas med samtidiga förändringar i lagstiftningen och konjunkturläget. Responsvariablerna fastställs på förhand och i förstudien bör man fästa uppmärksamhet vid tillgången till dessa uppgifter och deras inverkan på tidtabellen för genomförandet. Planen ska innehålla ett förslag till urvalsförfarande och styrkeberäkningar i anslutning till det.

Planeringen av ett genomförbart försök kräver god institutionell kompetens och en ingående plan över hur och på uppdrag av vem försöket gällande informations- och byråkratifällorna i praktiken kan genomföras. Det innebär också en förhandsbedömning av det administrativa arbetet och ICT-arbetet och nära samarbete med potentiella aktörer för projektets genomförande.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Sipiläs regering beslutade vid halvtidsöversynen i april 2017 att inleda en reform av den sociala tryggheten. Detta mål stöds av det samtidigt fattade beslutet om ett informationsförsök i anslutning till skyddsdelarna som genomförs enligt forskningsbaserade principer och försöket med förlängda beslut i syfte att minska byråkratin för de arbetslösa. För att försöket ska generera tillförlitliga resultat förutsätts omsorgsfull planering, där man producerar en teoretisk och praktisk utgångspunkt för ett genomförande av försöket. Syftet med detta projekt är att ta fram en färdig plan för hur försöket kan genomföras.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Projektet går ut på bedömning av politiska åtgärder.

1.4 Möjligheterna till och konsekvenserna av regional rörlighet och multilokalitet

Övre gräns för det disponibla anslaget: 300 000 €

Tidsplan: 2/2018–12/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Undersökningen ska kartlägga metoder och verktyg med vilka man kan främja matchningen av arbetskraft och arbete, arbetskraftens och arbetets rörlighet samt multilokalt arbete. Regeringen har lyft fram förbättringen av den regionala rörligheten som en central metod för att främja matchningen av efterfrågan och utbud på arbetskraft och samtidigt bl.a. bemöta den positiva strukturomvandlingen. Vid regeringens halvtidsöversyn enades man om åtgärder för att stödja arbetslösas regionala rörlighet och pendling (arbetserbjudanden från ett större område och utökad användning av rörlighetsunderstödet, skräddarsydd information om vilka ekonomiska stödformer som finns för att stödja rörligheten, utvidgning av tillämpningsområdet för rörlighetsunderstödet).

Multilokalitet är en företeelse som ökar i takt med digitalisering och artificiell intelligens. Multilokalitet omfattar bl.a. boende och fritidsboende samt när- och distansarbete och erbjuder perspektiv på växelverkan mellan olika typer av områden (landsbygd, stad, skärgård). Multilokalitet har hittills knappast alls undersökts med utgångspunkt i sysselsättning, arbetskraftens rörlighet, företagsamhet eller regionernas tillväxtpotential.

Information behövs såväl om nuvarande bästa metoder, flaskhalsar och hinder som om nya möjligheter att främja rörlighet och multilokalitet. Information behövs om betydelsen av befintliga arbets- och närings tjänster när det gäller att främja rörligheten och om hur framtida tillväxttjänster bäst skulle kunna svara på utmaningen med regional rörlighet.

Nya möjligheter till samarbete mellan olika förvaltningsområden och regionala aktörer ska kartläggas i samband med förslag till lösningar gällande bl.a. rekryteringstjänster samt boende och rörlighet. Den regionala rörligheten som undersökningen avser ska omfatta daglig pendling, s.k. långdistanspendling och mer bestående byte av boningsort samt boende, arbete och företagsamhet på flera ställen.

Forskningsfrågor:

- Vad är nuläget och omfattningen beträffande multilokalitet? Vilka är de viktigaste metoderna och verktygen, genom vilka man främjar och ytterligare kan främja matchning av arbete och arbetskraft och öka rörligheten? Hur kan man främja etablering av arbete och produktion och investeringar inom nya områden och branscher och därigenom bidra till bättre matchning av efterfrågan och utbud? Vilka hinder och flaskhalsar för regional rörlighet och utnyttjandet av multilokalitet finns och hur skulle de kunna avhjälpas t.ex. genom att avveckla reglering och göra den mer flexibel eller genom beskattning?
- Vilka möjligheter skapar multilokalitet bland befolkningen i arbetsför ålder och arbetskraftens rörlighet för tillväxt, företagsamhet och sysselsättning i olika regioner? Vilka är de bästa sätten att inverka på den regionala rörligheten när det gäller de ekonomiska incitamenten för a) arbetsförmedling och mottagande av arbete, b) bostadsmarknaden, c) familj och d) flyttande?
- Hur kan man vid främjandet av rörlighet och matchning bättre beakta bl.a. a) de nya möjligheter som skapas genom digitalisering, artificiell intelligens och plattformsekonomi, b) möjligheterna till nätverkssamarbete mellan olika aktörer, c) leverantörs- och underleveransnätverken som en del av kompetensupphandlingsprocessen, d) huvudstadsregionens särdrag, e) särdragen i landsbygdsområden utanför funktionella områden

och tillväxtzoner och f) internationell expertis från utlandet.

- Hur kan företeelsen mätas statistiskt och presenteras kartografiskt? Hur kan man vid planeringen av samhällsstrukturen, såsom vid planering och utbud av infrastruktur och tjänster, beakta multilokalitet och dess möjliggörande? Hur kan ett platsbaserat perspektiv stödja växelverkan mellan olika regioner?

Inom ramen för projektet kan man också planera ett försöksupplägg för att kartlägga effekterna av olika åtgärder.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Projektet anknyter till genomförandet av regeringsprogrammet, framför allt fokusområdena [Sysselsättning och konkurrenskraft](#) och [Kompetens och utbildning](#). De nya initiativen i regeringens halvtidsöversyn om sysselsättningspaketet och bl.a. den positiva strukturomvandlingen och främjandet av rörlighet hör nära ihop med projektets genomförande. Projektet har också ett nära samband med projektet [Framtidens kommun](#) och VN TEAS-projektet om möjligheterna med multilokalitet.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Information som stöder genomförandet av strategin
- Jämförelse av handlingsalternativ
- Kostnadsanalyser

1.5 Utvärdering av de regelbundna intervjuerna med arbetslösa

Övre gräns för det disponibla anslaget: 200 000 €

Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Statsminister Juha Sipiläs regering har fattat beslut om att effektivisera arbetskraftsservicen som helhet. I budgeten för 2017 har 17 miljoner euro anvisats för effektiviseringsåtgärderna. Till dessa effektiviseringsåtgärder hör bl.a. regelbundna intervjuer med arbetslösa.

De viktigaste målen som ställts upp för de regelbundna intervjuerna har varit:

- snabb sysselsättning av arbetslösa arbetssökande
- förebyggande av långtidsarbetslöshet
- snabbt tillsättande av lediga jobb.

Genom de regelbundna intervjuerna har man också önskat uppnå andra ändamål. Med hjälp av dem har man strävat efter att stödja genomförandet av de åtgärder som överenskommits i sysselsättningsplanen och främja den arbetssökandes egen aktivitet vid jobbsökandet. Dessutom har man genom intervjuerna önskat förbättra identifieringen av arbetssökandens kompetens och begåvning och bl.a. sammanföra personkundernas kompetens med arbetsgivar- och företagskundernas rekryteringsbehov.

De regelbundna intervjuernas inverkan på sysselsättningen kommer på kort sikt till uttryck i en förändring av arbetslöshetens nivå eller struktur. På arbetslöshetsnivån inverkar i sin tur eventuella förändringar i arbetslöshetens strömmar och arbetslöshetens längd. Det finns vissa indikationer på att de regelbundna intervjuerna bidragit till att undanröja arbetslöshet och långtidsarbetslöshet.

Flera av effekterna av de regelbundna intervjuerna kommer emellertid med fördröjning. Effekterna hänför sig till övriga förändringar i omvärlden, bl.a. förändringar i det allmänna ekonomiska läget. Dessutom känner man inte till alla effekter. Intervjuernas inverkan på sysselsättningen och kundernas serviceprocess måste bedömas innan man fattar beslut om fortsättningen. En lägesrapport sammanställs före budgetförhandlingarna hösten 2018.

Forskningsfrågor:

Genomförandet av de regelbundna intervjuerna och effekterna av dem

- Hur har de personliga intervjuerna genomförts?
- Vilka har effekterna varit av de personliga intervjuerna?

Effekterna av de regelbundna intervjuerna på sysselsättningen

- Har intervjuerna inverkat på antalet sysselsatta eller personer som är utan arbete eller dolt arbetslösa?
- Vilka är de övriga sysselsättningseffekterna?

Effekterna av de regelbundna intervjuerna på nedgången i arbetslösheten och arbetslöshetens struktur

- Har intervjuerna bidragit till snabbare sysselsättning och förebyggt långtidsarbetslöshet?
- Vilka andra effekter hänför sig till arbetslöshet?

Inom ramen för projektet kan man också planera ett försöksupplägg för att kartlägga effekterna av

olika åtgärder.

Effekterna av de regelbundna intervjuerna på hur arbetsplatserna fylls och på matchningen av efterfrågan och utbud på arbetskraft

- Effekterna av de regelbundna intervjuerna på arbets- och näringstjänsterna
- Har den kompetensbaserade arbetsförmedlingen stärkts?
- Effekterna av intervjuerna på arbetssökandens egen aktivitet vid jobbsökandet
- Effekterna av intervjuerna på genomförandet av de åtgärder som överenskommits i sysselsättningsplanen eller hänvisningen till tjänster
- Effekterna av intervjuerna på köptjänster som stöder dem
- Vilka är de övriga effekterna på kundernas serviceprocesser?

De regelbundna intervjuernas kostnadseffekter

- Exempelvis förändrad användning av stödformer och tjänster

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Projektet anknyter till [regeringsprogrammets fokusområden](#) som gäller förbättrandet av arbetskraftsförvaltningens funktion och konkurrenskraften samt stärkandet av utbudet på arbete.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

- Bedömning av politiska åtgärder;
- Information som stöder genomförandet av strategin;
- Jämförelse av handlingsalternativ samt
- Kostnadsanalyser

1.6 Byggbranschens konkurrenskraft och byggkvaliteten i Finland

Övre gräns för det disponibla anslaget: 200 000 €

Tidsplan: 2/2018–3/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Byggandet inverkar på många olika sätt på samhällsekonomin och samhället. Värdet av byggproduktionen uppgick 2015 till 29,2 miljarder euro och förädlingsvärdet inom byggverksamheten har under de senaste åren utgjort cirka 5,5 % av bruttonationalprodukten. Byggandet sysselsätter över 200 000 personer. Byggnadslösningarna och byggproduktionen har stor betydelse förutom för andra företags konkurrenskraft också för miljön och medborgarnas välbefinnande. Dess kostnader och kvalitet återspeglas i företagens kostnader för fasta investeringar. Ekonomipolitiska experter har upprepade gånger lyft fram behovet av att effektivisera och utveckla byggandet och byggbranschen, så att arbetskraftens rörlighet och därigenom förutsättningarna för ekonomisk tillväxt skulle förbättras. Byggandet är också på många sätt i en central ställning då man söker lösningar på samhällsliga utmaningar inom ramen för hållbar utveckling. Samtidigt är byggandets konkurrenskraft i hög grad beroende av hur bra byggbranschen lyckas dra nytta av utmaningarna och möjligheterna i anslutning till förändringarna i samhället och omvärlden (också den globala). Sådana är t.ex. ny teknik (bl.a. digitaliseringen), förändringen i befolkningsstrukturen, urbaniseringsutvecklingen, förändringen i människornas konsumtionsvanor och värderingar och globaliseringen av affärsverksamheten.

Trots byggverksamhetens stora ekonomiska och samhällsliga betydelse verkar byggandet som bransch ha hamnat i skugga i närings-, innovations- och tillväxtpolitiken. Den pågående "boomen" inom byggbranschen skapar emellertid alltjämt växande behov av att utveckla branschens konkurrenskraft och av samarbete mellan den offentliga och den privata sektorn när det gäller branschens forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet.

Som stöd för utvecklandet av byggbranschen behövs därför en sammanfattande bedömning av läget och utvecklingsutsikterna inom branschen, inklusive branschens struktur, konkurrensläge, konkurrenskraft på kort och lång sikt och de faktorer som inverkar på dem. I arbetet ska de faktorer identifieras som kan bidra till att främja en kostnadseffektiv och högklassig byggverksamhet samt förnyelse, internationalisering och tillväxt av branschen. Med hjälp av uppdaterad information kan såväl offentliga aktörer som branschen själv rikta sina utvecklingsåtgärder kostnadseffektivt till de frågor som är väsentliga med tanke på byggandets konkurrenskraft och utveckling i övrigt. Den information som undersökningen producerar kan även utnyttjas på företagsnivå vid utveckling av affärsverksamheten.

Forskningsfrågor:

- Hur ser företags- och marknadsstrukturen samt konkurrensläget ut inom byggbranschen? Hur har de utvecklats under de senaste åren?
- Hurdan är den finländska byggbranschens kostnadskonkurrenskraft (konkurrenskraft på kort sikt) och strukturella konkurrenskraft (konkurrenskraft på lång sikt) och hurdan är produktivitetsläget inom branschen? Hur har konkurrenskraften och produktiviteten utvecklats under de senaste åren?
- Vilka är (har varit) de viktigaste faktorerna som inverkat på konkurrenskraften och produktiviteten?
- Vilka är de mest betydelsefulla faktorerna med tanke på konkurrenskraften och produktiviteten i framtiden? (Exempelvis byggandets interna faktorer eller faktorer i anslutning till omvärlden.)

- Hur kan byggandets konkurrenskraft och produktivitet i Finland mäta sig med de viktigaste jämförelseländerna?
- I vilken mån har byggandet i Finland internationaliserats? Vilka är de största hindren, utmaningarna och möjligheterna för en internationalisering av byggandet? Med internationalisering avses här både att finländska företag utvidgar sin verksamhet till utlandet och att utländska företag medverkar i byggande i Finland.
- Vilka är de kritiska konkurrensfaktorerna eller incitamenten med vilka man på bästa sätt skulle kunna främja branschens konkurrenskraft, förnyelse, export/internationalisering och tillväxt på såväl kort som lång sikt?
- Vilket skulle vara det förnuftigaste sättet att utveckla dessa faktorer? Vad borde branschen göra själv? Hur skulle den offentliga sektorn på ändamålsenligast sätt kunna främja branschens utveckling och förnyelse?

Undersökningen gäller byggbranschen (TOL 41–43) och centrala stödbranscher (byggproduktindustri samt byggplanering och -konsultation). Internationell jämförelse inriktas på de för Finland centrala konkurrentländerna.

Ett framgångsrikt genomförande av projektet förutsätter ett forskningskonsortium som omfattar både ingående ekonomisk kompetens och tillräcklig kännedom om branschen och institutioner i anslutning till den samt samhällskännedom.

Genomförandet av undersökningen torde förutsätta tillämpning av flera olika metoder: metaanalys av befintliga data (litteraturoversikt), statistiska analyser, enkäter, intervjuer och användning av andra kvalitativa metoder. Den omvända momsskyldigheten inom byggbranschen kan ge en utmärkt möjlighet att undersöka branschens produktionsstrukturer och underleverantörskedjor. De sökande ska i sin ansökan uppge vilket material de har till sitt förfogande för en analys.

Eftersom projektet inleds i början av 2018 och avslutas senast i början av 2019 kan resultaten av undersökningen vara tillgängliga vid förhandlingarna om regeringsprogrammet 2019.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Undersökningen anknyter innehållsmässigt till regeringens [spetsprojekt för sysselsättning och konkurrenskraft](#) och den har beröringspunkter också till flera andra av regeringens spetsprojekt.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

- Framsynsinformation och bakgrundsteckning, inklusive metaanalyser av befintliga data;
- Information som stöder genomförandet av strategin, inklusive analyser av lägesbilden samt
- Jämförelse av handlingsalternativ

1.7 Kommunernas bostadspolitik och planläggning – sporrande element i statsandelssystemet?

Övre gräns för det disponibla anslaget: 100 000 €

Tidsplan: 2/2018–12/2018

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Ett av regeringens spetsprojekt är att öka bostadsbyggandet. Efter social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen har kommunerna fortfarande planlägningsmonopol. Flera olika instanser har uppskattat att det i tillväxtcentra inte planeras tillräckligt med bostäder i förhållande till efterfrågan på bostäder. Det ringa utbudet av bostäder i förhållande till efterfrågan har exempelvis i huvudstadsregionen lett till en kraftig prisökning på bostäderna, vilket antagits bromsa upp huvudstadsregionens tillväxt och därigenom inverka menligt på hela samhällsekonomin.

Målet med undersökningen är att genom ekonomisk-teoretisk litteratur studera hur statsandelssystemet efter social- och hälsovårdsreformen och landskapsreformen sporrar kommunerna att utöka sitt invånarantal. Undersökningen ska ta ställning till om det nya statsandelssystemet styr kunderna att eftersträva en viss typ av invånare (t.ex. barnfamiljer, äldre osv.)?

För det andra har undersökningen som mål att utreda vilka sporrande element och kriterier som skulle kunna byggas in i statsandelssystemet för att främja kommunernas bostadsplanläggning och tillväxt, så att utbudet på bostäder stöder områdets livskraft och tillväxt och företagens behov av arbetskraft (t.ex. genom social bostadsproduktion). Avsikten är att genom en litteraturöversikt och teoretiskt resonemang utreda om det är möjligt att till statsandelssystemet foga enskilda kriterier som sporrar planläggning och tillväxt.

Undersökningen förväntas komma med nya synvinklar och initiativ till att utveckla statsandelssystemet och bidra till att främja regeringens bostadspolitiska mål.

Forskningsfrågor:

- Sporrar det nya statsandelssystemet kommunerna att utöka sitt invånarantal?
- Styr det nya statsandelssystemet kommunerna att eftersträva en viss typ av invånare (t.ex. barnfamiljer, äldre osv.)?
- Är statsandelssystemet rätt kanal för att sporra kommunerna till ökad bostadsproduktion? Vilka andra, ekonomiskt kraftigare instrument har staten eller skulle staten kunna ta i bruk?
- Är det möjligt att till statsandelssystemet foga sådana kriterier som främjar kommunernas planläggning och bostadsproduktion?
- Hurdant skulle statsandelssystemet vara med dessa kriterier? Vilka effekter skulle det ha för olika typer av kommuner?
- Vilka kriterier skulle sporra kommunerna att öka bostadsproduktionen och planläggningen (inkl. eventuella genomsnittsexempel)?

Ett framgångsrikt genomförande av projektet förutsätter god kännedom om bostadsmarknaden samt förtrogenhet med kommunernas statsandelssystem och sporrande mekanismer. De sökande ska i sin ansökan uppge vilket material som används i utredningsarbetet.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Undersökningen stöder spetsprojektet "[Bostadsbyggandet utökas](#)" i regeringens handlingsplan för 2017–2019. Utöver det stöder undersökningen regeringens reform "[Framtidens kommun](#)", där målet är att reformera statsandelssystemet för basservice.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

- Framsynsinformation och bakgrundsteckning för utveckling av statsandelssystemet

1.8 Företagsstödens konsekvenser för den globala konkurrenskraften

Övre gräns för det disponibla anslaget: 350 000 €

Tidsplan: 2/2018–3/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Ministerarbetsgruppen för konkurrenskraft beslutade i juni 2017 att arbets- och näringsministeriet tillsammans med justitieministeriet ska bereda en undersökning av vilka konsekvenser de största kostnadsbaserade stöden har för den globala konkurrenskraften och en beskrivning av det internationella konkurrens- och marknadsläget för att fastställa behovet av stöd. I syfte att kartlägga eventuella överlappande stöd och stöd som styr i olika riktning utreds som en del av konsekvenserna hur stöden riktas.

Undersökningen består av två delar:

- a) det internationella konkurrens- och marknadsläget, konsekvenserna för den internationella konkurrenskraften och stödets allokering
- b) företagsstöd som motiveras med försörjningsberedskapen.

Undersökningen kan erbjudas för utförande antingen som en helhet (del a + b). Anbudet kan också fokusera på endast en av de nämnda delarna. För undersökningen som helhet beviljas högst ovannämnda summa. Anslaget kan delas mellan objekt a och b (t.ex. a) 250 000 euro och b) 100 000 euro).

Avsikten är att de som genomför undersökningen kan lägga fram förslag på de stöd som väljs. Nedan följer en förteckning över de största stöden som inte uppskattas ha konsekvenser på produktivitetsutvecklingen på lång sikt:

- Den lägre skattesatsen för elström för industri, växthus och maskinsalar
- Skattestödet som ingår i avskrivningen av anskaffningsutgifterna för lösa anläggningstillgångar
- Produktionsstödet för förnybar energi (vindkraft, biogas, träbränsle, skogsflis) (inmatningstariff)
- Skatteåterbäringen för energiintensiva företag
- Den lägre skattesatsen än normen för torv
- Den halverade koldioxidskatten på kombinerad produktion av el och värme (CHP)
- Stödet för arbetskraftskostnader för handelsfartyg
- Stödet för trygghet av en hållbar virkesproduktion, dvs. programmet för hållbart skogsbruk (det s.k. Kemera-stödet)
- Kompensationsstödet för indirekta kostnader vid utsläppshandel
- (Återbäringen av energiskatt för jordbruk)
- Den lägre skattesatsen för elström inom gruvsdrift

Studien av hur stöden riktas ska inkludera en mer omfattande grupp företagsstöd (som utgångspunkt de stöd på 4 miljarder euro som presenterats i tjänstemannautredningen).

Undersökningen förväntas innehålla en mikroekonometrisk analys (med material på företagsnivå).

Inom ramen för projektet kan man också planera ett försöksupplägg för att kartlägga effekterna av olika åtgärder.

Bakgrund, bland annat:

- Virkamiesselvitys yritystukien vaikutuksista talouskasvuun (TEM Raportteja 22/2017)
- Yritystukiselvitys, selvitysmies Pietarinen (TEM Julkaisuja 7/2012)
- Yritystukien vaikuttavuus (TEM Raportteja 7/2011)
- Yritystuet (TEM oppaat ja muut julkaisut 11/2016)
- Avslutade eller pågående TEAS-projekt med anknytning till ämnet:
 - o Timo Rauhanen, Sami Grönberg, Jarkko Harju ja Tuomas Matikka (2015): Yritystukien arviointi ja vaikuttavuus, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 8/2015.
 - o Ilkka Ylhäinen, Petri Rouvinen, Tero Kuusi (2016): En översikt av effekterna av den offentliga finansieringen på den privata FoU-verksamheten, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 57/2016.
 - o Jarkko Harju, Topi Hokkanen, Marita Laukkanen, Kimmo Ollikka, Saara Tamminen (2016): Utvärdering av energiskattereformen 2011, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 61/2016
 - o Jarkko Harju, Seppo Kari, Aliisa Koivisto, Tero Kuusi, Tuomas Matikka, Niku Määttänen, Mika Pajarinen, Olli Ropponen, Petri Rouvinen, Tarmo Valkonen (2017): Företagsbeskattning, investeringar och produktivitet, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 6/2017.
 - o Matleena Kniivilä, Kalle Määttä, Emmi Haltia, Jyri Hietala, Janne Huovari, Karina Jutila (2017): Mot bioekonomi: flaskhalsar och inriktning av styrmetoder, Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 16/2017
 - o [Kiertotalouden taloudelliset ohjaukeinit](#)

Forskningsfrågor:

DEL a):

- Det internationella konkurrens- och marknadsläget, dvs. konkurrenspositionen för de finländska företag som är föremål för stöd i förhållande till utländska konkurrenter: Hurdant är det internationella konkurrens- och marknadsläget för de branscher som stöds och som valts till undersökningen för närvarande? Med vilka andra metoder än stöd kan man inverka på konkurrens- och marknadsläget? I vilka konkurrentländer tillämpas motsvarande stöd eller med vilka andra metoder stöds konkurrenskraften i konkurrentländerna?
- Stödets konsekvenser: Vilka är stödets direkta konsekvenser för den globala konkurrenskraften? Hurdana betydande konkurrenseffekter medför stöden? Styr stöden inom olika politikfelter verksamheten i samma riktning? Förekommer det överlappande stöd? Hur styrs olika stöd till olika branscher?
- Stödets ändamålsenlighet och marknadsbrister: Skulle stödet kunna ersättas med andra åtgärder och vilka skulle de vara? Är stöden fortfarande nödvändiga i detta ekonomiska läge (antagande: spirande ekonomisk tillväxt)? Hurdant stödlöfte ska ges för investeringar med lång verkningstid t.ex. i fråga om förnybar energi (för flera årtionden hela livslängden eller finns det omständigheter, där ett kortfristigare stöd räcker till för framgång)? Hur skulle stöden kunna ändras stegvis och på lång sikt så att det inte finns behov av företagsstöd eller att behovet är klart mindre än i dag?

I DEL b) begränsas undersökningen att gälla stöd som helt eller delvis baserar sig på målen med försörjningsberedskapen och vars syfte uppfylls genom att man säkerställer den internationella konkurrenskraften (den lägre skattesatsen för torv och stöden för sjöfarten, såsom stödet för arbetskraftskostnader för handelsfartyg och tonnageskatten eller skatteinkomsterna på försäljning

till resande).

Forskningsfrågor för del b:

- Är de stöd som motiveras med målen med försörjningsberedskapen kostnadseffektiva metoder för att säkerställa försörjningsberedskapen och vilka alternativa politiska åtgärder finns för att uppnå målet?
- Förvränger stöden betydligt konkurrensen och hur kommer det till uttryck? Är stöden kostnadseffektiva metoder för att uppnå målet?
- Är stöden fortfarande ändamålsenliga metoder för att uppnå målet? Skulle stödet kunna ersättas med andra åtgärder och vilka skulle de vara?

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

Undersökningen anknyter till regeringsprogrammets spetsprojekt [Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande](#) (utveckling av företagsstödssystemet).

Undersökningen stöder genomförandet av arbets- och näringsministeriets tillväxtvision och reformen av målbeslutet om försörjningsberedskapen.

Riksdagens ekonomiutskott har i sitt betänkande den 7 april 2016 (RP 22/2016) identifierat behovet av ett förenhetligande av företagsstödssystemet och en kritisk studie av bedömningen av verkningarna. Enligt utskottet borde företagsstöden riktas till att stärka verksamhetsförutsättningarna i stället för att stödja den egentliga verksamheten. Utvecklingstrenden ska vara sådan att det inte finns behov av offentliga stödmekanismer eller att behovet är betydligt mindre.

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

Information som stöder genomförandet av strategin, analys av lägesbilden, bedömning ex post av politiska åtgärder. Lägesrapport till separat avtalade delar 8/2018.

Frågor att beakta vid valet av genomförare för projektet:

Projektet omfattar internationell jämförelse och konkurrensmiljöanalys, som kan delas upp i delar exempelvis enligt tema eller stöd eller del a och b. I forskningsgruppen bör ingå internationell kompetens. Av forskningsplanen ska framgå vilka stöd som undersökningen fokuserar på och på vilka grunder de valts. De sökande ska i sin ansökan uppge vilket material de har till sitt förfogande för en analys. I del a räknas fokus på de största stöden som merit.

1.9 Långsiktig plan för strukturförändring av beskattningen

Övre gräns för det disponibla anslaget: 200 000 €

Tidsplan: 4/2018–4/2019

Beskrivning och motivering av informationsbehovet:

Trycket på beskattningen ökar, dels genom den explosionsartade tillväxten inom den digitala ekonomin och nya sätt att arbeta och dels genom den internationella skattekonkurrensen. En liten och öppen ekonomi som Finland ska värna om en konkurrenskraftig och sporrande beskattningsmiljö.

Företags- och inkomstskattesystemet har en viktig roll för Finlands internationella konkurrenskraft och företagandet när det gäller att säkerställa gynnsamma förhållanden. Konkurrenskraft, förutsägbarhet och följdriktighet är centrala egenskaper i ett bra skattesystem, genom vilka man kan uppmuntra ekonomiska aktörer att göra investeringar på lång sikt i kompetens och produktionsverksamhet. Ett konkurrenskraftigt skattesystem trygger bästa möjliga förutsättningar för ekonomisk tillväxt och därigenom också för ett växande skatteunderlag, vilket möjliggör en hållbar finansiering av välfärdssamhället också i framtiden.

Regeringen har beslutat att inleda ett utredningsarbete, vars mål är att lägga fram ett förslag till en långsiktig plan för en strukturförändring av beskattningen. Utredningen utgör underlag för utvecklingen av företags- och inkomstbeskattningen på så sätt att skattesystemet beaktar förändringarna i den ekonomiska omvärlden samt skapar goda förutsättningar för ekonomisk tillväxt genom att uppmuntra till företagsverksamhet och arbete. Med en långsiktig plan ges medborgarna och företagen en klar signal att Finland också i fortsättningen är en stat där det lönar sig att utbilda sig, förvärvsarbeta, investera, sysselsätta och utvidga verksamheten.

Centrala forskningsfrågor:

- Vilken skattestruktur skulle bäst främja den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen i Finland, med beaktande av dels särdragen i vår ekonomi och dels hållbarhetsmålen i den offentliga ekonomin på lång sikt?
- På vilket sätt bör beskattningen ta hänsyn till nya former av arbete och ny produktionsteknik?
- Vilken typ av person- och företagsbeskattningssystem skulle uppmuntra investeringar i forskning och utbildning, samt skapa innovationer?
- Vilken typ av beskattning skulle stärka Finlands ställning i globala värdekedjor och öka exporten till den finska ekonomin och bygga upp skatteinkomster bäst, med hänsyn till internationell skattekonkurrens och digital ekonomi?
- Vilken typ av beskattning skulle bidra till förnyelse och utvidgningen av näringsstruktur?
- Riktlinjerna för inkomstbeskattningen och företagsbeskattningen på lång sikt.

Projektets resultat:

Projektets slutrapport ska ingående behandla det tryck som riktas på skattesystemet i Finland och skapa riktlinjer för behovet av en förändring av beskattningens struktur på lång sikt, lägga fram ett konkret förslag på en långsiktig strategi för företags- och inkomstbeskattningen. Slutrapporten ska innehålla internationell jämförelse och sammanfattad information om den ekonomiska utvecklingen i Finland och förändringarna i skattesystemet över tid.

Eventuella kopplingar till statsrådets strategier och övrig utrednings- och forskningsverksamhet:

- [Genomförandet av regeringsprogrammet](#)
- [Riktlinjerna i budgetmanglingen 2017](#)
- Regeringens sysselsättningsmål
- Reformen av den sociala tryggheten
- Undanröjandet av flitfällor
- Utveckling av utdelnings- och samfundsbeskattningen
- [Regeringens framtidsredogörelse](#)

Informationsproduktionens huvudsakliga former och rapportering:

- Jämförelse av handlingsalternativ (litteraturanlys och internationell jämförelse)